

## ULUSLARARASI SEMPOZYUM KUDÜS VE MESCİD-İ AKSA SEMPOZYUMU

### Sempozyumun Çerçevesi

Kudüs; İslâmiyet, Hıristiyanlık ve Yahudilik açısından önemli dini merkezlerden olup, birçok peygamberin tevhîd mücadelesine ev sahipliği yapmış, sadece Müslümanların ilk kiblesi olması yönüyle değil, ayet ve hadislerin işareti ile de Müslümanlar nezdinde çok mümtaz konuma sahip olmuş kutsal bir şehirdir. Kible Mescidi ve Kubbetü's-Sahre başta olmak üzere içinde İslam medeniyetine ait birçok kutsal mekânları ve yapıyı da barındıran Kudüs, aynı zamanda İslam tarihinin de canlı şahidi ve yaşayan bir vesikası niteliğindedir.

Müslümanlar Hicri 624 yılına kadar namazlarında kible olarak bu şehre yönelmişlerdir. Kur'an-ı Kerim'in İsrâ suresinde açık beyanı ile mübarek kabul edilen bu kutsal topraklar, İslam'da kendisine ibadet için yolculuğa çıkılabilecek üç mescitten biri olan Mescidi Aksâ'yı da barındıran aziz bir beldedir. Bu sebeple Kudüs; Mekke ve Medine'den sonra İslam'ın üç harim şehrinde biri kabul edilir.

Dini, kültürel ve stratejik konumu itibarıyla tarihi süreçte birçok farklı devletlerin hâkimiyeti altına giren Kudüs, semavi dinler ve diğer ülkeler açısından dünya tarihinde bir toprak parçası olmasından öte anlamlar taşımış ve önemini de hiçbir zaman kaybetmemiştir. Kudüs, Hz. Ömer'in fethi ile özgürleşmiş ve diğer İslam devletlerinin hakimiyetinde sadece Müslümanlar için değil, diğer inanç grupları için de bir arada yaşama kültürünün tüm insanlığa gösterildiği İslam'ın darüselam beldelerinden bir tanesi olmuştur.

Farklı dini ve kültürel çeşitliliği bünyesinde barındıran Kudüs hakkında tarih boyunca Hıristiyanlar, Yahudiler ve Müslümanlar tarafından birçok dini, ilmi ve edebi eserler ortaya konmuştur. Türkiye Cumhuriyeti devleti, tarihi ve dini bir miras olarak Kudüs ve Mescid-i Aksâ'ya yönelik ilgisini ve desteğini geçmişte olduğu gibi bugün de arttırarak devam ettirmektedir. Resmi ve gönüllü kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla Kudüs'te yaşayan Müslümanların her türlü sıkıntı ve ihtiyaçların giderilmesi ve oradaki mirasımızın ihya edilmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

2015 yılından itibaren Diyanet İşleri Başkanlığı Kudüs bağlantılı umre turlarını başlatmış 14.07.2020 tarihinde ise "Kudüs ve Kudüs Bağlantılı Umre" turlarına katılan yolcuların arttırılması ve kamuoyunda Kudüs konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla; Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan "Umre Hizmetleri Daire Başkanlığı'nın ismi başkanlık makamının oluru ile "Umre ve Kudüs Ziyaretleri Daire Başkanlığı" olarak değiştirilmiştir.

Her yıl artarak devam eden Kudüs ziyaretleri ve Kudüs bağlantılı umre turlarına yönelik halkımızın yoğun teveccühü Kudüs ve Mescid-i Aksâ konusunda Başkanlığımızın dini ve tarihi sorumluluğunu daha da arttırmaktadır. Bu çerçevede İslam'ın üç Hareminden birisi olan Kudüs ve içinde barındırdığı Mescid-i Aksâ başta olmak üzere, diğer dini, kültürel ve tarihi mirasımız hakkında farkındalık oluşturmak ve bu konuda halkımızı aydınlatmak için "Uluslararası Kudüs ve Mescid-i Aksâ" sempozyumunun düzenlenmesine karar verilmiştir.

### Sempozyumun Amacı

Sempozyum ile Dünya dini ve kültürel mirasının kadim kentlerinden olan Kudüs ve bünyesinde bulunan Mescid-i Aksâ ile İslam tarihinin yegâne hatıraları ve tarihi süreç içerisinde etrafında gelişen dini, tarihi ve kültürel müktesebatının ortaya çıkarılarak yapılacak ilmi çalışmalar çerçevesinde halkımızın Kudüs ve Mescid-i Aksâ konusundaki ilgisinin arttırılması ve kadim İslam medeniyetimize dair tarihi birikimin doğru bilgiler ile tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

## **Sempozyum Onursal Başkanı**

Prof. Dr. Ali ERBAŞ : Diyanet İşleri Başkanı

## **Bilim Kurulu**

Prof. Dr. Abdurrahman HAÇKALI, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı, Türkiye

Prof. Dr. Huriye MARTI, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, Türkiye

Prof. Dr. İbrahim Hilmi KARSLI, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, Türkiye

Doç. Dr. Selim ARGUN, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, Türkiye

Dr. Burhan İŞLİYEN, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, Türkiye

Doç. Dr. Fatih KURT, Dini Yayınlar Genel Müdürü, Türkiye

Prof. Dr. Aminurrasyid Bin YATİBAN, UUM Üniversitesi Hukuk, İdare ve Uluslararası Çalışmalar Fakültesi, Uluslararası Çalışmalar Bölümü, Malezya

Prof. Dr. Amir PASIÇ, Bosna Hersek Üniversitesi, Bosna Hersek

Prof. Dr. Bünyamin ERUL, Ankara Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Casim AVCI, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan

Prof. Dr. Cengiz TOMAR, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan

Dr. Ekrem KELEŞ, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye

Doç. Dr. Eldar HASANOĞLU, Kâtip Çelebi Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR, Mardin Artuklu Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. İbrahim RABAİA, al-Quds Open University, Kudüs

Prof. Dr. İmad Abu KISHEK, al-Quds Üniversitesi, Kudüs

Prof. Dr. İsmail ALTUN, Atatürk Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Mahmoud YAZBAK, University of Haifa, İsrail

Dr. Muhammed H. GHOSHEH, Ürdün Müessesetü Ali Beyit, Ürdün

Prof. Dr. Mustafa GÜLER, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Mustafa Necati BARIŞ, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Nicole KANÇAL-FERRARİ, Marmara Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Nihal Şahin UTKU, Marmara Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Nuh ARSLANTAŞ, T.C. Melbourne Başkonsolosluğu, İdari ve Sosyal İşler Ataşeliği, Avusturalya

Doç. Dr. Şevket ÖZCAN, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye

## **Düzenleme Kurulu**

Osman TIRAŞÇI : Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

Remzi BİRCAN : Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürü

Muhammed Zeyd ÖZEL : Umre ve Kudüs Ziyaretleri Daire Başkanlığı

Dr. Harun Dündar KARAHAN : Başkanlık Vaizi

## Sempozyum Dili

Türkçe, İngilizce ve Arapça

## Sempozyum Takvimi

Sempozyum Tarihi	: 21-22 Mayıs 2022
Tebliğ Özetlerinin Son Gönderim Tarihi	: 11 Şubat 2022
Kabul Edilen Tebliğ Özetlerinin Bildirimi	: 04 Mart 2022
Tebliğ Metinlerinin Son Teslim Tarihi	: 15 Nisan 2022
Sempozyum Programının İlanı	: 29 Nisan 2022
Sempozyum Metinlerinin ve Özet Kitabının Basılması	: 2022

## Sempozyum Yeri

Sempozyum Ankara'da yapılacaktır (Salgının gidişatına göre sempozyum fiziksel ortam ve/veya online olarak da gerçekleştirilebilecektir.).

## Davet

“Uluslararası Kudüs ve Mescid-i Aksa” Sempozyumunda değerli bilim insanları ve araştırmacıları aramızda görmekten onur duyarız.

## Katılım Şartları

1. Tebliğler bilimsel ve özgün olmalıdır.
2. Tebliğ özetleri konuyu ana hatlarıyla açıklamalı ve 300 ile 400 kelime arasında olmalıdır.
3. Katılım başvurusu ve tebliğ özetlerinin gönderilmesi <https://hac.gov.tr/HWebIslemler/Sayfalar/Sempozyum/Basvuru> linkinden yapılacaktır.
4. Tebliğ metinleri 5000 ile 7000 kelime arasında olmalıdır.
5. Oturumlarda tebliğ sunumu 20 dakika ile sınırlı tutulacaktır.
6. Tebliğ metinleri hac.gov.tr/kudussempozyumu linkinde ilan edilen yazım kuralları çerçevesinde hazırlanmalıdır.
7. Kabul edilen tebliğ metinleri hac.gov.tr/kudussempozyumu duyurular kısmında ilan edilecektir.

## **Konaklama ve Ulaşım**

Tebliğ sahiplerinin gerektiğinde ulaşım, konaklama ve ağırlama giderleri Başkanlığımız tarafından karşılanacaktır.

## **İletişim Bilgileri**

Diyanet İşleri Başkanlığı, Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA

Telefon : (+90) 312 295 8417- (+90) 312 295 8476

Cep : (+90) 530 168 5775

Faks : (+90) 312 286 57 82

E-posta : kodussempozyum@diyanet.gov.tr

Web : hac.gov.tr/kodussempozyumu

# ULUSLARARASI KUDÜS VE MESCİD-İ AKSA SEMPOZYUM PROGRAMI

## 1. Oturum

### İslam Öncesi Dönemde ve Semavi Dinlerde Kudüs

- Eski Dünyada Kudüs: Urusalim
- Yahudilik'te Kudüs ve Mescid-i Aksa Tasavvuru
- Hıristiyanlık'ta Kudüs ve Mescid-i Aksa Tasavvuru
- İslam'da Kudüs ve Mescid-i Aksa Tasavvuru

## 2. Oturum

### İslami Dönemde Kudüs

- Arapların Hakimiyetinde Kudüs  
(Hulefa-i Raşidin Dönemi, Emeviler Dönemi, Abbasiler Dönemi, Fatımiler ve Eyyubiler)
- Türklerin Hakimiyetinde Kudüs  
(Tolunoğulları, İhşidiler ve Selçuklular Dönemi; Memlükler ve Osmanlı Dönemi)

## 3. Oturum

### Kudüs'te İslam Mirası

- Harem-i Şerif, Mescid-i Aksa ve Kubbetü'ssahre
- Kudüs'te Camiler, Medreseler,
- Tekkeler, İmarethaneler,
- Kervansaraylar ve Vakıflar

## 4. Oturum

### İlim, Sanat ve Edebiyatta Kudüs

- Kudüs'te İlmî Faaliyetler, Kudüs'te Yetişmiş Âlimler,
- İslam Sanat ve Edebiyatında Kudüs
- Seyahatnamelerde Kudüs
- Arşiv Kaynaklarında Kudüs

## 5. Oturum

### İslam Kaynaklarında Kudüs ve Mescid-i Aksa

- Tefsir Kaynaklarında Kudüs ve Mescid-i Aksa
- Hadis Kaynaklarında Kudüs Mescid-i Aksa
- Fıkıh Kaynaklarında Kudüs Mescid-i Aksa

## 6. Oturum

### Türkiye ve Kudüs

- Kamu Kurumlarının Kudüs'e Yönelik Çalışmaları
- İnanç turizmi açısından Kudüs'e Yönelik Düzenlenen Ziyaret Turları
- Araştırma Merkezleri, STK'ların Çalışmaları ve Kudüs'te Faaliyet Potansiyeli

## 7. Oturum

### Kudüs ve Uluslararası Hukuk

- Kudüs'ün Uluslararası Statüsü
- BM Kararlarında Kudüs
- İslam İşbirliği Teşkilatı Gündeminde Kudüs
- İslam Dünyasının Gündeminde Kudüs Yansımaları

## 8. Oturum

### Günümüzde Kudüs

- Olgü ve Algı Bağlamında Kudüs

- Kudüs'te Günlük Yařam
- Kudüs Odaklı Medya ve Sosyal Medya alışmaları
- Kudüs'te Gençlerin Yneliřleri, İlgı Alanları, alışmaları